

detay

GSÜ İletişim
Fakültesi
Öğrenci Yayını
Nisan 2011
Seksen beş

Tohuma sıkıyönetim

Soframızdaki yiyeceklerin çeşitliliği giderek azalıyor

**5187 Sayılı Kanuna Göre
Yayın Sahibi**
Prof. Dr. Ethem Tolga

**Sorumlu Genel
Yayın Yönetmeni**
Prof. Dr. Dilruba Çatalbaş

Yayın Danışmanları
Öğr. Gör. Füsün Özbilgen
Araş. Gör. Özgürol Öztürk

Genel Yayın Yönetmeni
Burcu Aydındağ

Yazı İşleri Kurulu
Çiğdem Toparlık
Gözde Kazaz
Mizrabı Cihangir Balkır
Nilay Vardar
Seda Nur Çınar

Muhabirler
Dilek Aksoy
İbrahim Arslan
Nesrin Uysal
Simge Vurtok

Tasarım ve Uygulama
Alkım Yalın
Barış Çelik
İrem Kahyaoğlu
Sercan Özen

Baskı: Punto Baskı Çözümleri

Tel: 0 212 231 30 67 – 68

Adres:
Galatasaray Üniversitesi
Çırağan Cad. No: 36
Ortaköy 34357 İstanbul

Tel: 0 212 227 99 64
0 212 227 44 80 / 554

Faks: 0 212 227 51 48
0 212 259 42 64

e-posta: gsudetay@gmail.com

(Yerel Süreli Yayın)

ISSN 1304 – 723X

Editör'ün notu

Merhaba,

Baharın yüzünü iyice gösterdiği bu günlerde yeni sayımızla karşınızdayız. Bu sayımızın dosya konusu tohum politikaları. Bir güç kaynağı olarak görülen tohumların tekelleşmesini ve GDO tartışmalarını büyüteç altına alıyoruz.

Anket sayfamızın konusunu ise okul kantinindeki ücretlendirme oluşturuyor. Fiyatların pahalılığı yönündeki şikayetler üzerine öğrencilerin nabzını tutmak istedik ve 100 öğrenciye sorduk. Anket sonuçlarını yan sayfada bulabilirsiniz.

Kampüsle ilgili bir başka gelişmeyi ise öğrencileri sevindirecek bir haber oluşturuyor. Fransa'dan gelen Eştemsil Konsey üyesi üniversitelerle GSÜ arasında imzalanan anlaşmalar, öğrencilere Fransa'dan bir ikinci diploma alma hakkını kazandırıyor. Anlaşmaların ayrıntılarına Detay sayfalarında yer verdik. Kampüsle ilgili gelişmeler bunlarla da sınırlı değil. Bu seneki festivalin organizasyonunu GSÜ Mezunlar Derneği yapacak. Festival günlerinin de yaklaştığını göz önünde bulundurarak bu gelişmenin detaylarına bir sayfa ayırdık.

Portre bölümünün bu ayki konuyu Nami Başer. Hocamızla giydiği kıyafetten, günde kaç tane kitap okuyup film izlediğine kadar uzanan bir söyleşi gerçekleştirdik.

Devam eden sayfalarımızda Türkiye'nin önemli gündem maddelerinden torba kanunla yasallaşan ve öğrencileri de yakından ilgilendiren esnek ve güvencesiz istihdamın farklı boyutlarını ele aldık.

Gündemdeki bir diğer konu olan Türkiye'de tutuklu gazeteci sayısının artışı da gazetecilik mesleğinin daha başında olan Detay kadromuzun dikkatini çekti. Dünyada ve Türkiye'de basın özgürlüğünün yoğun olarak tartışıldığı günlerde konuya çizimlerin gözünden baktık. Karikatürlerle "basın özgürlüğü"nü arka sayfamızda bulmak mümkün. Herkese iyi okumalar.

Burcu Aydındağ

3 Anket: Kantin Fiyatları

**4-5 Portre:
Nami Başer**

6 Festivalde el değişikliği

7 Kampüs: Fransa'dan ikinci diploma

8-9-10-11

Dosya:

Tescilli tohum

**12-13 Gazetecilikte yeni bir tarz
El-Cezire**

14 Kapitalizmin gölgesinde tabiat

15 Torba yasası

**16-17
HEŞ'lerle
mücadele**

18 Ev işçileri

19 Müzik: Tinderstick

20 Karikatürlerle basın "özgürlüğü"

İsmail Gülgeç (1947 - 2011)

Geçtiğimiz şubat ayında yaşamını yitiren
ünlü çizer İsmail Gülgeç'in anısına...

Alan memnun (!) satan memnun (!)

► Üniversitemizin kantin fiyatları çoğu öğrenci tarafından eleştiriliyor. Anketimize katılan öğrencilerin yarısından fazlası kantin fiyatlarını pahalı bulduğunu söylüyor. Biz de öğrencilerin bu sorununa duyarsız kalmayıp uzun yıllardır GSÜ kantinini işleten Kenan Şafak'a sorularımızı yönelttik

Haber: Nesrin Uysal

“...Kantin değil lüks bir kafe”

Ürün fiyatlarını nasıl belirliyorsunuz?

Öğrenci konseyi ve yönetim ile birlikte belirliyoruz ve bu fiyatların dışına çıkamıyoruz. Günümüz Türkiye koşullarında bütün ürünlere yüzde 20-25 zam gelmesine rağmen biz sezon başından beri hiçbir ürüne zam yapamıyoruz. Mesela, çayı 5 senedir 50 kuruştan satıyoruz.

Fiyatların fazla olduğunu düşünenler var. Bu konuda ne söyleyebilirsiniz?

Bizi sıradan bir kantinle eşdeğer tutanlar var. Burası aslında bir kantin değil lüks bir kafe. Dışarıdaki lüks bir kafenin masrafları ne ise burası da öyle. Öğrenci arkadaşlarımızın çoğu bu durumu biliyor ama bilmeyenlerin fiyatların fazla olduğunu düşünmesi normal.

Fiyatlarla ilgili nasıl tepkiler alıyorsunuz?

Şimdiye kadar kötü bir tepki görmedik. Kullandığımız ürünlerin yalnız Maret, Pınar, Banvit gibi seçkin markalardan oluşması ve bu ürünleri titizlikle sunmamız nedeniyle aksine teşekkür ediyorlar. Yalnız bazen yemekhanedeki fiyatla karşılaştırma yapanlar oluyor.

Diğer üniversitelere baktığımızda fiyatların okulumuz kantininden daha

uygun olduğunu görüyoruz. Buna ne diyorsunuz?

Eğer ben merdiven altı mallar kullanıyor olsaydım, bu kaliteyi elde edemezdik. Size bir örnek vereyim; 2,50TL ve 4,50 TL tutarında iki çeşit ton balığını öğrencilere sunduk ve inanın ucuz olana talep olmadı. Ayrıca buranın kirası, deniz kenarı ve arka kantin olarak değişiyor. Deniz kenarındaki kantinin metrekaresi 500 TL iken arka kantin daha uygun fiyatta. Bu da maliyenin belirlediği fiyatlar.

Fiyatlarda indirmeye gitmeyi düşünüyor musunuz?

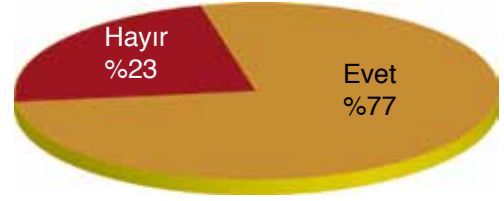
Fiyatların düşmesi söz konusu değil. Aksine, yönetim ile görüşüp arttırmak istiyoruz; çünkü bu masrafları başka türlü karşılayamam. Yönetime sunduğum bir öneride, 4 çalışanımı çıkararak indirmeye gidebileceğimi söylemiştim ancak yönetim de buna yanaşmadı. Her sene çalışanlara 100 TL zam yapılıyor, kiramız da cabası. Bu kalitede bu hizmet başka türlü verilemez.

“Kantin fiyatlarından rahatsızım”

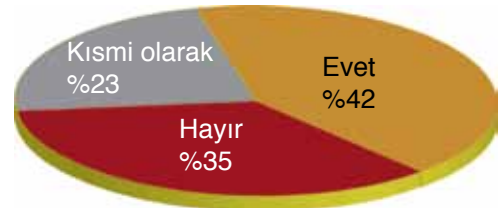
Anket yaptığımız yüz öğrenciden aldığımız cevaplar, üniversitemizdeki öğrencilerin yüzde 77'sinin kantin fiyatlarını pahalı bulduğunu, yüzde 33'ünün ise var olan fiyatlardan memnun olduğunu gösterdi.

Yaptığımız anket ve röportaj sonucunda kantin fiyatlarından öğrencinin de işletmecinin de memnun olmadığını gösteriyor. İşletme kaliteyle fiyatları paralel tutmaya çalıştığını söylüyor. Fakat çoğu öğrencinin fiyatları yüksek bulmasının haklı sebepleri, diğer okulların fiyatlarına bakarak anlaşılabilir.

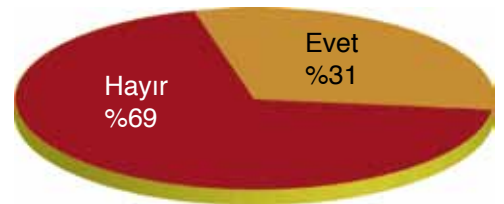
Kantin fiyatlarını pahalı buluyor musunuz?

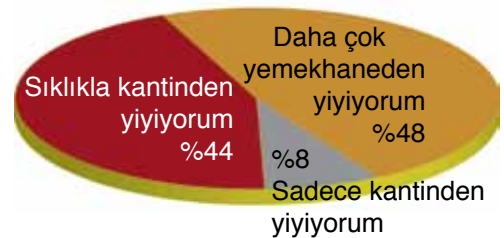
Fiyatların düşmesini isterseniz kantini boykot etmeyi düşünür müsünüz?

Fiyatlar düşerse kalitenin de düşeceğine inaniyor musunuz?

Kantini ne sıklıkla kullanıyorsunuz?

tl	Çay	Kahve	Ayran	Kola	Kaşarlı Tost	Hamburger
YTÜ	0,50	1	0,60	1,5	1	3,5
MSGSÜ	0,60	1,5	0,75	2	2	2,5
İÜ	0,50	1	0,65	1,5	1	1,5
GSÜ	0,50	1,5	1,5	2	2	3

Aynı filmi 70 kere seyrettiğim oluyor

► Galatasaray Üniversitesi'nin renkli siması Felsefe Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Nami Başer ile konuştuk. Giydiği renkli gömleklerin hikayesini, Eski Yunanca'dan Almanca'ya İspanyolca'ya çeşitli dilleri nasıl öğrendiğini sorduk. Her gün en az bir kitap okuyup günde üç de film izlediğini hayretle dinledik.

—Haber: M. Cihangir Balkır

var, kendisi özel gömlekler yapar. Bunlar Kaliforniya'da iyi fiyatlara satılır. Hediyeye ediyor bana da. O gömlekleri giydiğim için de değişik geliyor, ilgi çekiyor. Özel bir gayretim yok yani.

“Günde en az bir kitap okur, üç film izlerim”

“Çok şey bilen kişi” olarak bir ününüz var. Günde kaç kitap okuyorsunuz?

Günde en az bir kitap okumaya önem veririm. Bu çocukluğumdan beri yaptığım bir şeydir ve mesela bugün dersim var ve bir kitap okuyamayacaksam, hafta sonunda telafi ederim. Ben zaten hayatımın hiçbir döneminde 5 gün çalışmak istememişimdir. Haftada 3 gün ya da 4 gün dersim vardır. Geri kalan günlerde telafi yaparım. Aslında şöyledir: Günde bir kitap, üç film en azından. Niye? Çünkü görececek çok şey var. Hafta sonu bilgisayarında bir film, bir yandan da Digitürk açıktır büyük ekranda, ikisini de aynı anda izlerim. Ama çok sevdiğim filmleri pek çok çok izlemişimdir. 20 - 30 kere, hatta 70 kere seyrettiğim de oluyor.

70 kere seyrettiğiniz filmler hangileri?

Almadovar'ın “Arzunun Yasası”, Visconti'nin “Lanetler”, Kusturica'nın “Arizona Rüyası” filmleri.

Paris'te öğrenciyken 1 frank verip sinemeteğe öğlen 12'den akşam 12'ye kadar kalınabiliyordu. O zamandan beri arka arkaya film izleme alışkanlığım var. Hatta ilk kez beş film ard arda izlediğimde başım çok ağrıdı.

Peki kaç saat uyuyorsunuz hocam? (aman yapmayın hocam tonunda)

Uyuyorum, uyuyorum. Herşeye vakit buluyor insan. Şimdi anlattığım ideal olan. 1 kitap 3 film ideal. Bir kitap kuralına uyuyorum hep de; 3 film bazen aksayabiliyor.

“Bana ağlayan çocuk lakabını takmışlardı”

Kaç dil biliyorsunuz? (ve neden biliyorsunuz?)

Ben baba tarafından Giritli, anne tarafından Gürcüyüm. Mudanya'da Giritli Mahallesi'nde doğdum. Babam 1924'te mübadele sonucu Girit'ten Mudanya'ya gelmiş 5 yaşındayken. Giritliler Mudanya'da azınlık oldukları için Yunanca konuşuyorlarmış. Annem de evlendikten sonra bakmış etrafında herkes Yunanca konuşuyor, bu dili öğreneyim demiş. O yüzden küçükken annemle babam Giritçe konuşuyordu anlamayım diye. Dillere karşı merak geliştirdi. Bir yandan da erkenden birkaç kelimeyle merakını anlatmayı öğrenince, daha sonra dili öğrenebiliyorsunuz kolaylıkla. Baba dilim Yunanca. Fransa'da okurken Eski Yunanca öğrendim.

Galatasaray Lisesi'nde Fransızca öğrendim. Derste yutar gibi dinliyordum. Replikleri ezberlediğimden ve de hocaların taklitlerini yaptığımdan geliştirdiyelim. Galatasaray Lisesi'nin kütüphanesinde çok kitap okudum. Gerçekten de Galatasaray iyi geldi bana. Çıkmıyordum okuldan. Ne okulun dışına -o kaçmalar filan vardır ya geceleri- ne de Çiçek Pasajı'na gidiyordum. Çiçek Pasajı'na ben sonradan turistlerle birlikte gittim. Bir de okuma yarışmaları yapılıyordu lisede. Bir kitap belirleniyor ve okudum diyene sorular soruluyordu. Ben kazanırdım o zamanlar hep. O yüzden de kütüphanede kitap okumayı çok severdim. İlk orada başladı okuma alışkanlığım.

Daha sonra İngilizceyi öğrenirim nasılsa diyerek Almanca öğrendim Galatasaray'da ikinci dil olarak. İngilizce'yi de ders almadan oradan buradan, kitaplardan. Felsefe okurken

Nami hocayla konuşmak ne denli zevkli ise kendisiyle yapılan röportaja yön vermenin de bir o kadar zor olduğu birinci tesbitimiz. Her soruyu tarihsel bağlamı içinde konumlandırıp, öncüllerini ve ardıllarını da anlattığı için fazla soru sormamıza gerek kalmadı. Nami hoca anlattı, biz dinledik. Ancak okuyanlara kolaylık olması için yine de soru-cevap şeklinde gitmekte fayda var.

Giydiğiniz renkli gömlekler ve taktığınız kravatlar öğrencilerin merak konusu. Modayla nasıl bir ilişkiniz var?

Ben giyinmeyi bilmem. Annemle kızkardeşim beni giydirir, hala bir gömleğin hangi kravatla uyumlu olduğunu bilemem. Artık takım elbise filan giyiyorum. Bir de Bursa'da tekstilci bir arkadaşım

Latince'yi de seçmeli olarak alabiliyordunuz. Yunanca, Fransızca, Almanca, İngilizce, Eski Yunanca, Latince gelmiş oldu böylece. İtalyanca ve İspanyolca çok sonradan öğrendim. Turist rehberliği yaparken İtalyan ve İspanyol turist de gezdirebileyim diye kendim öğrendim.

Arkadaşlarınızla aranız nasıldı lisede? İlginç bir muziplik hikayeniz var mı?

Bana karışmazlardı. Onlara ders çalıştırırdım sınavlardan önce. O yüzden saygı duyarlardı. Hatta herkese lakap takılırdı, bana takmamışlardı. Yani acayip yaramazlık hikayelerim yok lisede.

Siyasetle ilginiz?

Politikayla çok küçük yaşta tanıştım. Babam Mudanya'da Halk Partisi başkanıydı 45'ten 80'e kadar. Annem de kadın kollarının başındaydı. O zaman bütün toplantılara gidiyordum, kongre, kurul toplantıları, kurultaylar...

Şimdi ilgileniyor musunuz siyasetle?

İlgileniyorum. Tabii AK Parti'ye muhalif olarak ilgileniyorum. Politik bir aileden geliyorum ve Cumhuriyetçi bir aileden geldiğim için şanslıyım; çünkü cumhuriyet değerlerine bağlıydılar ve dine bağlılık filan yoktu. Politikayla ilgileniyordum ama hep muhalif olarak. İktidar deyince hep kuşkulanırım bir dalavere var diye.

"Her sene Platon'u baştan sona okurum"

Tiyatroya ilginiz nasıl başladı?

Mahallede çocuklar taklit yapardım. Galatasaray'da da tiyatro yaptım. GSÜ'de de tiyatro kolundan sorumlu hoca oldum. Hatta DOT Tiyatrosu daha şimdi sert, açık seçik oyunlar oynuyor. GSÜ Tiyatro Kulübü o zamanlar Jean Genet'in Zenciler'ini oynamıştı. Oradan Haldun Dormen görmüş Zenciler'i aradı ve beni Afife Jale jurisine davet etti. Afife Jale'de 5 sene çalıştım 7 kişilik çekirdek jüride.

Severek takip ettiğiniz felsefeciler kimdir?

Deleuze, Derrida, Foucault falan filan Fransa'dayken takip ettiğim kişiler ama gene de Eski Yunanca da okuyabildiğim için eski Yunan felsefecilerini okumak en zevklisi. Heraklit, Parmenides, Platon hala okuyorum onları. Batının dışında felsefe yoktur diyorum ya, kızıyorlar bana ama batılı anlamda felsefe değildir diğerleri. Ahlak vardır filan onların içinde. Mesela Platon'u baştan sona bir kez daha okurum her sene, okul açılmadan önce.

Edebiyatın içine sokmak istediğiniz bir felsefe karakteri var mı?

Bu arada Roland Barthes, Jack Derrida, Jean-Luc Nancy onlarla tanıştım. Ben roman karakterlerinin, özel hayatlardan alınan kişiler olmasını yeğlerim. Bir aşk anlatacaksam diyelim 5-6 aşk yaşamışım, onların kahramanlarını karıştırarak bir karakter yaratırım. Pek fazla entelektüel kahraman yaratmayı sevmem. Andre Gide, Andre Malraux ile konuşurken "romanlarınızda bir kusur var, aptalca konuşan karakter yok" demiş. Belki de bir edebiyat hocasını düşünebilirim de felsefeciyi düşünemiyorum.

Sevdiğiniz yazar?

Tanpınar. Evet hala Tanpınar. Gerçi ben lisede hiç okumamıştım Ahmet Hamdi Tanpınar'ı. Edip Cansever'i de söyleyebiliriz şair olarak. Proust'u da bitirmiştik. Galatasaray Lisesinin 11. sınıfında başlayıp 12. sınıfında bitirdim baştan sona. O da eğlenceli olarak çok fayda verdi. Çünkü üniversiteye girdiğimde Strazburg'da, hoca Prost'ta aşk konusunu verdi. Birinci oldum kağıdımla ve hoca, Türkiye'de iyi hocalarınız varmış dedi. Nazım Hikmet hayranıymış aynı zamanda Komünist Parti üyesiydi. Psikanalizden söz açıldı. "Hadi Freud neyse de Lacan bana şarlatan gibi geliyor" dedi. Ben de "bak öyle değil" diye iddia edince, bir sunum yap dedi. Ondan sonra da Lacan'ı derinlemesine okudum. Bu arada Fransa'ya sadece edebiyat okumaya gitmiştim ama edebiyat çok kolay geldi, iki tane seçilebiliyordu, iki tane seçtim ve edebiyatla felsefe okudum.

GSÜfest el değiştirdi

► Her sene mayıs ayında GSÜ öğrencilerinin eğlencesi olan GSÜfest'in organizasyonu Üniversite'nin Yönetim Kurulu tarafından Öğrenci Konseyi'nden alınarak GSÜ Mezunları Derneği(GSÜMED)'ne ve GS Eğitim Vakfı'na devredildi. Bu vesileyle Detay dergisi olarak hem GSÜMED başkanı Bayram Kaymak ile hem de geçen seneki festival organizatörlerinden Ece Karaaslan ve Tauna Ekmekçioğlu ile konuştuk. Görülen o ki bu yılın festivali, geçtiğimiz seneden farklı olacak.

Haber: Burcu Aydınadağ

GSÜMED Başkanı Bayram Kaymak Bu sene inisiyatif bizde olacak.

Bu sene festivali düzenleme yetkisi kime verildi?

Bu sene GSÜ Festivali, Üniversitemizin Yönetim Kurulu tarafından GS Eğitim Vakfı(GEV) ile GSÜMED'e verildi. Malumunuz bu festivalde dönen bütçeler dernekler için bile sıkıntı yaratabiliyor. O yüzden GEV ile beraber bu işi yürüteceğiz ama inisiyatif bizde olacak. Bu organizasyonu 3 ayaklı yürütüyoruz. Öncelikle 2005 mezunu olan ve menajerlik işi yapan Erdem İpekçi arkadaşımızdan, bu işte bize yardımcı olmasını istedik. Kesinlikle bu işi şirketi Unilife adına yapmıyor. Herhangi bir kazancı da olmayacak kendisinin. Buradan edinilecek gelir, GSÜMED'in burs fonuna aktarılacak. Diğer bir ayağı da Öğrenci Konseyi oluşturuyor. Bu iş öğrenci inisiyatifi dahil edilmeden yapılamaz bize göre.

Ama bu, bizim bu yöndeki görüşümüzle alakalı bir durum. Başka bir yönetim geldiğinde başka türlü davranabilir. Bu yüzden öğrencilerin işin içinde olacağını garanti edildiği bir düzenleme yapmak gerekiyor kararda. Son ayak olarak da derneğimiz var. Bizim görevimizi ise moderatörlük olarak görüyorum ben.

Nihayetinde festivalin içeriğine kim karar verecek?

Tabi bu konuda Öğrenci Konseyi'nin dedikleri önemli olacak. Okulda bir yerimiz olacak. Öğrencilerin taleplerini elimizden geldiğince yakalamaya çalışacağız.

Öğrenci Konseyi'nden farklı olarak sizin öğrencilere karşı bir sorumluluğunuz yok. Öğrencinin onayıyla değil yönetimin onayıyla yapıyorsunuz

bu işi. Bu durum öğrencinin taleplerini arka plana itilme ihtimalini arttırmıyor mu?

Sonuçta biz de GSÜ'den birkaç sene önce mezun olmuş kişileriz. Yani yapılacak iş yine GSÜ'ye ait olacak.Tabi ki bütün öğrencilerin hassasiyetlerini göz önünde bulunduracağız. Önümüzdeki dönemlerde okulda toplantılarımız olacak. Konsey dışındaki öğrencilerin de bizimle irtibata geçmesini, taleplerini iletmesini istiyoruz.

Alkollü içecekler konusunda 24 yaş sınırı GSÜfest'i ne şekilde etkileyecek?

O konuda herkes gibi biz de bekleyip göreceğiz. Boğaziçi Üniversitesi Mezunlar Derneği'nden bazı arkadaşlarla konuştuğumuzda alkol tanıtımı, logosu, sponsorluğu yasak ama satışı serbest gibi bir görüş ortaya çıktı. Teamül henüz oturmadığı için, beraber öğreneceğiz, biz satış olacak diye düşünüyoruz.

Bütün bu gelişmelerin öncesinde festival komitesi sorumlularıyla geçen seneki festivali değerlendirdik. Festivalin el değiştirdiğinden haberdar olmamızın ertesinde bu yeni durumla ilgili so-

ularımızı yöneltmek için kendilerini aradık ancak ulaşamadık ve geri dönüş de almadık. Geçen seneki festivalin değerlendirmesini okumak isteyenler için röportajı bu haliyle yayınlıyoruz.

Festival komitesi: Daha az popüler kültür

Geçen seneki festival konusunda kendinizi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Tauna: Geçen seneki festival bizim için bir denemeydi. Ne kadar yükselebileceğimizi gördük. Olumlu tepkiler de geldi, olumsuz tepkiler de... Bütçe olarak büyük ve iddialı bir festivaldi. Ben organizasyondan memnunum. Ancak alt grupları iptal etmek zorunda kaldık. O da bizim dışımızdaki sebeplerden.

Ece: Geçen sene biz çok büyük bir festival yaptık. Çok beğenen büyük bir kitle olduğu gibi eleştirilenler de oldu.

En çok ne gibi eleştiriler aldınız?

Tauna: GSÜ'ye yakışmadı diyen de

oldu bize ama 3000 kişilik okulda herkesi memnun edemezsiniz. Eleştirebileceğim tek bir şey var o da çok kalabalıktı.

Geçen seneden farklı ne olacak bu sene?

Tauna: Popüler kültüre daha az hizmet eden bir festival olacak. Geçen sene aldığımız şikâyetleri de değerlendireceğiz. "Hiç GSÜ festivali gibi değil" şeklinde eleştiriler çok geldi. Aslında o insanlara da kendilerini festivale ait hissettirmek istiyoruz.

Ece: Geçen seneki eleştirileri tabii ki göz önüne alacağız. Bize karşı çıkan kesimin hakikaten görmek istediği sanatçıları da getiriyoruz. Bu yıl geçen senekinden daha küçük çapta bir festival olacak.

den daha küçük çapta bir festival olacak.

Kimler sahne alacak bu sene?

Ece: Festival'e kimlerin sahne alacağını belirlemeden önce yaptığımız ankette çok ciddi bir farkla önde giden isim Serdar Ortaç. Ancak biz Serdar Ortaç'ı çıkarmayı düşünmüyoruz.

Tauna: Bu sene de kötü isimlerle çalışmayacağız. Birkaç isim var kafamızda ama açıklamak istemiyorum.

Biletlerin pahalı olduğu yönünde eleştirilere ne diyorsunuz?

Ece: Üç sene önce de 20 lira idi, şimdi de 20 lira. Sanatçılara göre de değerlendirmek lazım biraz.

Tauna: Biz festivali sponsorlar ve bilet satışlarıyla ancak döndürebiliyorsunuz. Biz kar etmedik, üstelik cebimizden de para çıktı.

Fransız üniversitelerinden “ikinci diploma”

► Galatasaray Üniversitesi Konsorsiyumu yeni döneme, Fransa'nın 31 Yükseköğretim Kurumu ile anlaşma imzalayarak girdi. GSÜ'den mezun olan bir öğrenci, aynı zamanda mezun olduğu bölümün anlaşmasına göre Fransız Üniversitesinin de diplomasını alabilecek. Anlaşmanın ayrıntılarını GSÜ Genel Sekreteri Dilek Anadol'a sorduk.

Haber ve fotoğraf: İbrahim Arslan

Dilek Anadol

**“Yarın öbür gün
çift diploma alabilirsiniz”**

10-11 Mart 2011 tarihlerinde Üniversitemizde imzalanan anlaşmaların kapsamı nedir?

Bu anlaşmalar, bölüm bazında hangi üniversite ile hangi alanlarda çalışılacağını belirliyor. Böylece her üniversite “Ben şu şu alanlarda Galatasaray Üniversitesi ile işbirliği yaparım” diye hem bölüm bazında, hem de bunların alt başlıkları olarak hangi alanlarda işbirliği yapacağını bildirdi ve bunları belirledik. Bu çerçeveye uyarak da anlaşma imzaladık. Yapılan anlaşmaların tamamı bu.

Yapılan anlaşmaların öğrenciye yansımaları nasıl olacak?

Bunun tabii öğrenciye yansımaları şu: Yarın öbür gün çift diploma yapabilirsiniz. “Délocalisé” denilen bir sistem var. Şimdi, İletişim Fakültesi ile Bordeaux 3 Üniversitesi arasında başlayacak. Yani bir öğrenci bizim ders programlarını takip ederek İktisat, matematik yapıyor Lille’de. Gerekirse bir iki ilave ders alarak veya almayarak üçüncü yılın sonunda o üniversitenin de diplomasını alacak.

Peki bu uygulamalar nasıl ve ne zaman başlıyor, kaçınıcı sınıflar için?

Birinci sınıftan başlayacaksınız. İktisat ile matematik başladı. İletişimin de anlaşması imzalanmak üzere. O da herhalde gelecek sene başlayacak. Öğrenci eğitimine devam ederken aldığı dersleri karşı üniversite onayladığı için, hiç ilave ders almadan da çift diploma alabilir. Mesela önümüzdeki sene bizim İktisat Fakültesi ile Sorbone İktisat Fakültesi böyle bir program yapacak. Bizim öğrencimiz burada okuyacak, Fransa’ya hiç gitmeden oradan bir ders almadan sadece oranın kayıt ücretini; 160 Euro kadar bir bedel ödeyerek oradan da mezun olacak. Ayrı ayrı iki diploma alacak.

Bunlar gelen yeni öğrenciler için mi? Yani ikinci, üçüncü sınıflar için değil mi?

İkinci üçüncü sınıflar, tabii bunları onlar uygulayamayacak. Artık çok ilerlenmiş ama ikinci ve üçüncü sınıfların şöyle bir şansı var. Eğer yüksek lisans yapacaklarsa “Cotutelle codirection” dediğimiz yüksek lisans yapma, aynı şekilde her iki tarafın diplomasını alma imkânı var.

Bir taşla iki diploma

Galatasaray Üniversitesi 11 Mart 2011 tarihinde ağırladığı 31 Fransız Yükseköğretim Kurumu ile karşılıklı imzaladığı anlaşmalarla yepyeni bir döneme girdi. Fransız Yükseköğretim Kurumları ile yapılan yeni dönem Konsorsiyum Anlaşması ile GSÜ öğrencilerine, Fransız Yükseköğretim Kurumları’ndan ikinci diploma olanağı sağlandı.

İmzalanan anlaşmalar, bölüm bazında hangi yükseköğretim kurumunun hangi alanlarda ortak çalışmalar yapabileceğini belirliyor. Söz konusu ortak çalışmalar, kısa ve uzun dönem öğretim elemanı görevlendirmelerini, ortak araştırma projelerini, ortak eğitim programlarını kapsıyor. Bu programların başında “Double Diplôme” ve “Diplôme Délocalisé” geliyor.

Bu programların bazıları 2010-2011 eğitim öğretim yılından itibaren başladı. Bir kısmı önümüzdeki yıldan itibaren başlayacak. Her bölüm veya fakülte bu programa katılma şartlarını öğrencilerine duyuracak.

Bordeaux 3 Rektörü Prof. Patrice Brun, Eşmensili Konsey Başkanı ve Sorbonne Üniversitesi Rektörü Prof. Jean Claude Colliard, GSÜ Rektörü Prof. dr. Ethem Tolga (soldan sağa)

Gücün kaynağı tohum, artık kimin elinde?

▶ “Petrole hükmeden devletlere, gıdaya hükmeden insanlığa hükmeder”. Böyle söylemiş Amerikalı diplomat Henry Kissinger yıllar önce. Gıdanın yapıtaşı olan tohum günümüz hakimiyet politikalarının temelini oluşturuyor. Detay dergisi olarak bu sayımızda tohum politikalarının Türkiye ayağını incelemeye karar verdik. Konu hakkında çok tartışılan ama içeriğini çok da iyi bilmediğimiz şeyleri konunun uzmanlarıyla beraber aydınlatmaya çalıştık.

Haber: Çiğdem Toparlak, Burcu Aydınadağ

Hibrit Tohum: Melez tohumdur. Yani aynı tür içerisindeki farklı çeşitlerin melezlenmesi ile elde edilen tohumdur. Örneğin Ayşe Kadın Fasulye'yle Sırık Fasulye'nin birleştirilmesi gibi.

Efsaneye göre on binlerce yıl önce, doğada başak toplayan bir kadın sendeler ve topladığı başak yere saçılır. Başaklarını yeniden toparlar fakat bazıları toprağa karışır. Sonbahar ve kış geçer, yağmurlar yağar. Yaz geldiğinde kadın bitkileri düşürdüğü yerde bolca hububat yetiştiğini şaşkınlıkla farkeder. O yıl o yere daha fazla başak saçar ve bir yıl sonra topraktan aynı ürünlerin daha fazla fıskırdığını görür. Tohumun keşfi ve tarımın başlangıcı Ortadoğu'da böyle anlatılır. Kadınlar da tarımın öncüleri olarak tohumu ıslah eden, verimi arttıranlardır. Tohum antik çağlardan beri tüm insanlığa emanet. Tohum olmazsa tarım olmaz, tarım olmazsa beslenme olmaz, insan olmaz. Çiftçiler ise tohumun geçici sahipleri ve nesilden nesile aktarıcılarıdır. Peki günümüzde hala öyleler mi?

Günümüzde tohumun sahipliği el değiştiriyor. Tohumun kontrolü çiftçilerden, şirketlere geçiyor. Tohumun çeşitleri ulusal ve uluslararası düzenlemelerle ve küresel anlamda etkili olan şirketlerin politikalarıyla belirleniyor. Bu düzenlemelerin Türkiye ayağını ise “Tohumculuk Kanunu” temsil ediyor.

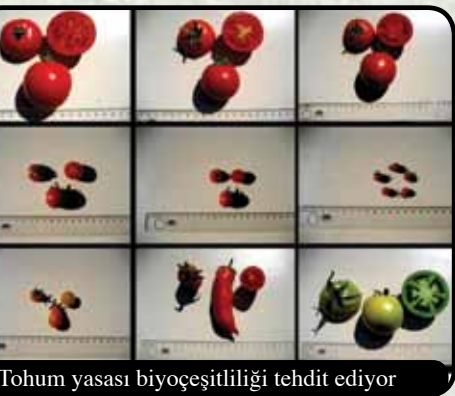
Tohumculuk Yasası ne getiriyor?

Türkiye'deki her türlü bitki türünün genetik kaynaklarının tescil altına alınmasını, tohumlukların üretimi, sertifikalandırılması, ticareti, piyasa denetimi ve kurumsal yapılanmaları düzenleyen yasa 2006 yılında çıkarıldı. Bu yasaya göre çiftçiler sadece Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na kayıt altına alınmış tohumları üretimde kullanabiliyorlar. Tescilsiz tohumlardan elde ettikleri ürünleri ise pazarlayamıyor, sadece kendi aralarında takas edebiliyorlar.

Yasanın amacı genellikle **hibrit (melez)** tohumların kullanılmasını sağlayarak tarımda verimliliği arttırmak ve kontrolü sağlamak olarak açıklanıyor. Hibrit tohum farklı türlerin birleştirilmesi ile elde ediliyor ve kısır olduğu için her yıl yeniden şirketlerden bu verimli tohum satın alınmak zorunda kalınıyor. Çiftçi kendi tohumunu üretmez hale geliyor. Kanunun **biyoçeşitliliği** sınırlamak gibi bir işlevi de ortaya çıkıyor. Çünkü yerel üreticiler ellerinde bulunan, nesillerden nesillere aktararak günümüze gelen tohumlarla yaptıkları üretimden gelir elde edemedikleri için, bu tohumları bir yana bırakıp, uluslararası şirketlerden aldıkları tohumları kullanıyorlar. Bu ise çiftçileri ve tarımı bu şirketlere bağımlı kılıyor. Böylece sadece şirketlerden elde edilen tohumlarla piyasaya dönük tarım üretimi yapılabiliyor. Çiftçi artık kendi tohumunu üretip nesilden nesile aktaramıyor. Belirli tür ve formda tohumları kullanmaya mecbur kalıyor. Böylece tohumda tek tipleşme başlıyor.

Bir de GDO vardı, o neydi?

Dünyada tohum ve gıda dediğimizde tartışılan bir başka konu ise Genetiği Değiştirilmiş Organizma (GDO) denilen gıdalar. GDO'lar günümüzde tüm gıda sektöründe önemli miktarlarda kullanılıyorlar. Uluslararası tohum firmaları GDO'lu tohumlar üretebiliyorlar.

Tohum yasası biyoçeşitliliği tehdit ediyor

Biyoçeşitlilik: Bir ekosistem veya tüm dünyada bulunan yaşam formlarının çeşitliliğidir.

GDO: Bitkiye farklı bir türden gen alınması işlemidir. Örneğin domatese akrep geninin konulması gibi.

Özellikle Arjantin, Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada gibi tarımın büyük ölçekte yapıldığı ülkelerde GDO'lu tohumlar bolca kullanılıyor.

Ülkemizde ise Biyogüvenlik Yasası ile GDO'lu tohumların ithalatı yasaklanmış durumda. Yani Türkiye'de tarlalarda GDO'lu tohumla üretim yapmak yasak. Yasağı delenlere ceza uygulanıyor. Yasa kağıt üzerinde böyleyken, işin rengi uygulamada değişebiliyor. Bu yasa GDO'lu hayvan yemi ithalatını -mısır içeren yemler dışında- yasaklamıyor. Hayvan yemleri ise tohum ve benzeri ürünler içerdiği için toprağa karıştıklarında tohum gibi çoğalabiliyorlar.

Çiftçilik hem tarım hem de hayvancılığı içeren bir faaliyet. Bir hayvancılık çıktısı tarım girdisi olabiliyor. Çiftçiler hayvancılıktan elde ettikleri gübreyi tarlalarında kullanabiliyorlar. GDO'lu yem yiyen hayvanların gübreleninin içinde de GDO bulunabiliyor. Tarlasında bu gübreyi kullanan çiftçiler bilmeden de olsa tarlalarına GDO katmış oluyorlar. GDO doğaya karıştığı zaman bölgede bulunan diğer doğal organizmalarla etkileşime girebiliyor ve 10 km'lik bir alanı etkileyebiliyor.

Organik gıda neden pahalı?

Doğal beslenme arayışı içinde olan yurttaşların çoğu, günümüzde organik ürünlere rağbet gösteriyor. Tabii yeterli gelirleri varsa. Zira organik ürünler semt pazarlarında satılan ürünlerden oldukça pahalı. Organik ürünlerin pahalı olmasının nedeni ise organik tarım yapanların azlığı,

Organik tarım ölçeğinin darlığı ve organik olarak tescillenen ürünler için getirilen tescil sertifikaların alınmasının pahalı olması. Organik bir ürünün sertifikalandırılması için birçok kriteri yerine getirmesi gerekiyor. Organik tarım yapılmaya başlamadan önce, tarımın yapılacağı alanın toprak analizleri yapılıyor, başta tohum olmak üzere tarımda kullanılacak tüm malzemelerin belli başlı onaylanmış firmalardan alınması ve belirlenen usullerde işlenmesi gerekiyor. Ayrıca bu tarım alanlarına ve ürünlere belirli aralıklarla sertifikalandırma amaçlı kontroller gerçekleştiriliyor. Bu kontrol yetkisi birkaç firmaya ait ve bu firma yetkililerinin ziyaretleri elbette pahalıya geliyor.

Başka bir sistem mümkün mü?

Bilge çiftçilere göre organik tarım, paniğe sokulan ve doğal beslenmek isteyen insanların sürüklendiği, ticari kar amaçlayan bir seçenek. Onlar başka, yeni bir model öneriyorlar.

Dünya çapında tarımda tekelleşmeye ve emperyalizme karşı çıkanlar örgütleniyorlar. Via Campesina bu örgütlerin başında gelenlerinden. Türkiye'deki sivil toplum da boş durmuyor. Anadolu insanı kendi yararı için örgütleniyor. Anadolu'da 100'ün üzerinde yerel çiftçi örgütü olduğu biliniyor.

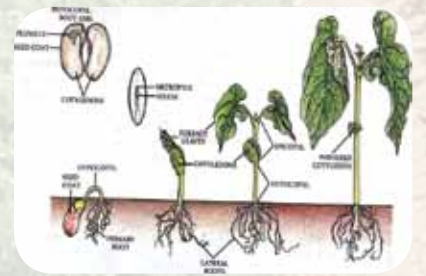
Çiftçilerin ürettikleri ürünleri tüketiciye ulaştırırken onların uluslararası sisteme bağımlı olmasını sağlayan unsurlardan en önemlileri, ulaştırma ve satış ağları. Bu araçlardan kurtulduğunda doğal ve yerel olanın tüketiciye ucuza ulaşması sağlanabiliyor. Bilge çiftçiler bunun için yeni bir yol bulmuşlar ve bunu da Boğaziçi Üniversitesi Eğitim-Sen üyeleriyle işbirliği içinde uygulamaya koymuşlar.

Kibele Üretici Kooperatifi'yle ortak çalışan Eğitim-Sen'liler okul bünyesinde Kibele'den aldıkları ürünleri aracısız satacak bir kooperatif kurmuşlar. Tamamen kolektif ve Eğitim-Sen'den bağımsız bir yapıya sahip olan kooperatifin şimdilik 100 üyesi bulunuyor. Deneme aşamasında olan çalışmada şimdilik ürün sayısı 7'yle sınırlı tutulmuş. Ürünlerin üzerinde üreticinin kim olduğu ve irtibat numaraları yer alıyor. Böylece tüketiciler herhangi bir durumda üreticileriyle bağlantı kurabiliyorlar. Çalışmanın deneme aşamasında sonra daha büyük ölçeğe taşınması hedefleniyor. Bu modelin, tarımda tekelleşmeyi kırabileceğine inanan ve sistemin çarklarından kurtulmak isteyen üreticilere ve tüketicilere umut aşılaması bekleniyor.

Bilge Çiftçi: Çiftçiliği geçmişten beri yaptığı üzere kendi ürettikleri tohumlarla, gübreye ve tarım ilaçlarıyla yapan, ekolojik dengeyi gözetten, tarım ve hayvancılığı beraber yürüten çiftçilerdir.

Via Campesina: İspanyolca'da "Çiftçi Yolu" anlamına gelen Via Campesina uluslararası çiftçi organizasyonlarını, küçük ve orta ölçekteki üreticileri, tarım işçilerini, köylü kadınları düzenleyen ve 4 kıtaya nüfuz eden bir kuruluştur. İçinde 148 farklı örgütü barındırır.

Kibele Üretici Kooperatifi: Küçük üreticilerden oluşan, aracısız olarak kendi ürettiklerini pazara sunmak, ortaklarının girdi maliyetlerini düşürmek, tüketicilere de sağlıklı gıda temin etmeyi amaçlayan bir kooperatif girişimi.

Abdullah Aysu
Çiftçi Sendikaları Konfederasyonu
Genel Başkanı

Tohum çiftçi için ne ifade ediyor?

Tohum çiftçiler için olmazsa olmaz. Kendi ürettiği ürününden tohumunu ayırıp tekrar o tohumla üretim yapana çiftçi deniyor. Eğer tohumu dışarıdan alıyorsa o çiftçi değildir, tohum şirketleri için tarlada bekçilik yapan kişidir ve yaptığı işe yabancılaşır. Dolayısıyla tohum çiftçiler için bir hak. Şirketler ise tohumu ele geçirmek çabası içerisinde. Böylece üretimin tüm zincirlerine egemen olacaklar.

Tescilli tohum sisteminin çiftçiye olan zararı nedir?

Biz felsefe olarak karşıyız patente. Doğada binlerce yıl varolan bir şeyin birine ait olması düşünülemez. Tohumun, toprağın ve suyun sahibi olmadığını düşünüyoruz. Bunları sadece kullanma hakkına sahip insanlar. Bizim dışımızda canlılar da bundan yararlanır. Bilge çiftçiler tohumu toprağa savururken "Bu kurda, bu kuşa bu toprağa" diyerek yaparlar. Doğanın dengesini gözetirler. Şirketler ise ekolojik dengeyi engellemeye yönelik işe giriyor. Şirketlerin patent hakkını elinde tuttuğu tohum çeşidi bildiğim kadarıyla 120 ile 150 arasında değişiyor. Oysa mesela sadece Hindistan'daki çeltik çeşidi 120 bin adet.

Tohumun, toprağın, suyun sahibi olmaz.

Tescilli tohumun çiftçiyi nasıl etkileyeceğini sorduğumuz Çiftçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Başkanı Abdullah Aysu, tohumu dışarıdan alarak çiftçilik değil, ancak tohum şirketine bekçilik yapılabileceğini söyledi.

Şirketler bu kadar az çeşitle dünyadaki tarıma egemen olup devletler üzerinde bir abluka oluşturmaya çalışıyor.

Türkiye'deki tohumculuk yasası uluslararası kriterlere uyuyor mu?

Türkiye, 2005 yılında Gıda ve Tarım İçin Bitki Genetik Kaynakları Uluslararası Antlaşması'nı yasalaştırdı. Bu anlaşmanın gerekleri nedeniyle aslında yerel tarımın desteklenmesi gerekiyor. Yerel, yöreye adapte olmuş ürün çeşitlerinin ve ihmal edilmiş türlerin kullanılması, genetik erozyonun azaltılması, sürülebilir kullanın sağlanması hedefleniyor. Çıkarılan Tohumculuk Yasası ve Biyogüvenlik Yasası AKP iktidarı döneminde imzalandı. Kanunun uluslararası anlaşmalara aykırı olduğunu vurgulamak gerekiyor.

Peki, siz modern tarımı nasıl tanımlıyorsunuz?

Modern tarım diye tabir edilen GDO'lu üretim sistemini biz cahilane bir üretim sistemi olarak tanımlıyoruz. Çünkü bu sistem toprağı kirletir, suyu kirletir ve elde edilen ürün de zehirli bir üründür. Hibrid tohumla elde edilen ürünün ise besin değeri ise doğal besine göre düşüktür. İngiltere'de bir enstitü 1941'le 1990'lı yıllarda üretilen ürünlerin besin değeri açısından değerlendirmesini yapmış ve 90'lı yıllardaki ürünlerin besin değerini yüzde 70 oranında kaybettiğini tespit etmişler.

Hibrit tohumun besleyiciliği neden düşük?

Hibrid tohumla ilk üretim yaptığınızda yüzde 90 - yüzde 100 arası verim elde edersiniz. Ama oradaki tohumu ayırıp ekerseniz verim yüzde 10'lara düşer. Hibrit tohum birbirleriyle üreyebilen iki cinsin biraraya getirilmesidir. Yani melez bir türdür. Oysa iki değişik türün kendine göre aroması var. Siz ikisini birbirine karıştırdığınızda bu tohumlar birbirlerinin özelliklerini öldürebilir. Mesela kavuzca diye bir çeşit var ana-

vatanı Türkiye olan bir tohum çeşididir. Bu tohumun gluten miktarı düşüktür ve kilo aldırılmaz. Ama diğer tohumla karıştırılı karıştırılı özelliğini kaybediyor.

Eskiden tohumculuk nasıl yapılıyordu?

Biz buğdayımızı üretirdik. Ürettiğimiz buğdaydan tohumluk olarak ayırdıklarımızı devletin selektör dairelerine götürürdük. Bu selektör dairesinde tohumlar ayıklanıp temizlenirdi. Hepsisi aynı irilikte olanlar, embriyonu güçlü olanlar ayrılır geri kalanlar tavuk yemi olarak kullanılırdı. Ama şimdi devlet bu görevden alıkondu. Şimdi devlet tohumculara destek veriyor ama kanunla da sertifikalı tohum kullanma zorunluluğu getiriliyor. Böylece bizim ürettiğimiz ürünlerin gelirinin %91'i şirketlere, vergiye, nakliye ve hammaliyeye gidiyor. Her 100 liranın 9 ile 8 lirası bize kalıyor. Para tren biz istasyonuz.

Endüstriyel tarımdan vazgeçtiğimiz takdirde, dünya nüfusuna yetecek kadar ürün yetiştirilebilmesi mümkün mü?

Nepal'de 110 bin köylü arasında yapılan bir çalışmada şöyle bir veri çıktı: doğal tarım uygulamalarında patatesten yüzde 75 civarında, buğdayda yüzde 50 ile 150 arasında değişen miktarda endüstriyel tarıma göre daha fazla verim elde edilmiştir. Şirketler insanların karınlarının doyurulması için endüstriyel tarım yapılmasını gerektiğini söylüyorlar. Oysa şu anda dünyadaki temel gıda maddeleri %130 oranında üretiliyor. Buna rağmen bir sürü insan açlıktan ölüyor, yoksulluk sınırında yaşıyor. Bu demektir ki üretimle alakalı bir durumdan bahsetmiyoruz. Bu durum aslında adil bir paylaşımın olmadığını bize gösteriyor. Şu anki dünya nüfusunun 3 katını bilge çiftçilik sistemiyle daha sağlıklı, toprağımızı suyumuzu koruyarak yaşatabiliriz.

Gıdanın egemenliğini tekrar ele geçirmek için kadınlar, gençler, işçiler, devletle bağını koparmış olan sivil toplum kuruluşları ve tüketiciler ve çobanlara kadar uzayan bir yelpaze de herkesin ittifak halinde hareket etmesi lazım. Bu da tohumu ele geçirmekten, aile çiftçiliği, bilge köylü çiftçiliğinden geçiyor.

Bilge çiftçiler, tohumlarını toprağa serperken “Bu kurda, bu kuşa, bu da aşa” diyorlar. Böylece tohumlarını doğayla paylaşıyorlar.

Kayıtlı tohumla kaliteli ürün

Türkiye Tohumcular Birliği hakkında kısaca bilgi verebilir misiniz?

5553 sayılı Tohumculuk Kanunu kapsamında 23.10.2008 tarihinde kurulan Türkiye Tohumcular Birliği; alt birlikler arasındaki işbirliği ve dayanışmayı temin etmek, tohumculuk sektörünün geliştirilmesi ile sektörde faaliyet gösterenler arasında meslekî dayanışma sağlamak amacıyla kurulan, tüzel kişiliğe sahip, kamu kurumu niteliğinde meslek üst kuruluşudur.

Tohumun tescili neden ve hangi kriterler göz önüne alınarak, neye göre yapılıyor?

Tohumculuk Kanununa göre tescil: “Yurt içinde veya yurt dışında ıslah edilen veya bulunan ve geliştirilen bitki çeşitlerinin farklı, yeknesak ve durulmuş olduğunun ve/veya biyolojik ve teknolojik özellikleri ile hastalık ve zararlılara dayanıklılığının ve tarımsal değerlerinin tespit edilerek kütüğe kaydedilmesini”, ifade eder.

Kayıt altına alma işlemi, Tohumculuk Kanunu'na göre; Tarım ve Köyşle-

ri Bakanlığı'nın yetkisinde ve tekelindedir. Bitkisel üretimin başlangıç noktası olan tohumun devletin resmi otoritesi tarafından kayıt altına alınması işlemi en doğru olan yoldur. Kanun ülkemizde sadece kayıt altına alınmış çeşitlere ait tohumlukların ticaretine izin verilmektedir. Yine ithal edilen tohumun ülkemizde kullanılabilmesi için daha önceden denemelerinin yapıp kayıt ettirilmiş olması gerekmektedir.

Tohumun tescil edilmesi biyoçeşitlilik konusunda bir risk oluşturmuyor mu?

Tohumun tescil edilmesi biyolojik çeşitlilik için bir risk oluşturmamaktadır. Aksine biyolojik çeşitliliğimiz içerisindeki bitki türlerinin özellikleri tespit edilmektedir. Tescil bir anlamda tohumu kullanan çiftçiler için kalite güvencesinin sağlanmasıdır. Üretici ektiği tohumun kalite özelliklerini bilmektedir.

Hibrit tohumun üretilmesi neden tercih ediliyor?

Tarım ürünlerinin ticareti ve tarım ürünlerinin sanayide kullanımı arttıkça; yağı

Hakkı Şafak Ses

Türkiye Tohumcular Birliği (TÜRKTÖB)
Yönetim Kurulu Başkanı

oranı, raf ömrü, şeklin düzgünlüğü gibi özellikler de hibrit çalışmalarında önemli olmuştur. Ancak hibrit üretimindeki başlangıç noktası veya başlangıçtaki amaçlar; verimin yükseltilmesi, kurağa ve hastalıklara dayanıklılık gibi özellikler idi.

Hayvan yemlerinin GDO içerdiği konusundaki iddialara ne söyleyebilirsiniz?

Biyogüvenlik Kanunu Türkiye'ye GDO'lu ürün girişini de kontrol altına almıştır. 26. Mart.2010 tarihinden bu yana hayvan yemlerinde kullanılan mısır için ithalat izni verilmemiştir. Ancak genetiği değiştirilmiş 3 adet soya çeşidine yem ham maddesi olarak kullanılmak şartı ile ithalat izin verilmiştir.

شبكة الجزيرة
ALJAZEERA NETWORK

Arap dünyasının muhalif sesi Türkiye'ye geliyor

“El Cezire Türk”, medyaya neler getirecek?

► Arapların dinamik sesi El Cezire TV, bir kaç ay içinde Türkiye’de de şube açacak. Amerikan kuruluşları CNN Türk ve Fox TV’den sonra Türkiye’de açılacak yeni bir yabancı kökenli TV kanalının ilk ikisinden farkı, Arap televizyonu olması. El Cezire nasıl bir kanal, El Cezire Türkiye nasıl olacak? Ne getirecek? Üç gazeteci Ayman Mohyeldin, Ragıp Duran ve Mete Çubukçu’nun değerlendirmeleri ile aktarıyoruz.

Haber: Nilay Vardar, Gözde Kazaz

El Cezire TV, 1996 yılında Katar’ın başkenti Doha’da Arapça olarak yayın hayatına başladı. O güne kadar Arap ülkelerinin halkları ancak despotik yönetimlerinin izin verdiği sansürlü haberleri yayınlatabilen devlet TV’leriyle yetinmek zorundaydılar. El Cezire TV ise daha farklı ve batı TV’lerinin izlediği bir yayıncılık anlayışıyla aktarıyordu haberlerini. Üstelik de bu dinamik yayıncılığı, batılı bakış açısından değil de Arap dünyasının bakışı ile yansıtıyordu. Arap ülkelerinin ortak sesi olmayı başaran El Cezire TV, batılı ülkelerin ilgisini çekince İngilizce yayına da başladı. Giderek tematik kanallarını da yayına soktu.

El Cezire ile Arap televizyon dünyasına ifade özgürlüğü ve TV yayıncılığı açısından yenilikler geldi. Özellikle de Körfez Savaşı sırasında Amerika yanlısı kanallar sadece ABD’nin attığı füzelerin görüntülerini yayınlarken, bu bombaların altında inleyen Arap halkının görüntülerini yayınlayan El Cezire TV bir anda dünyada da insanların ilgi ve bilgi kaynağı oldu. 11 Eylül’de ABD’de ikiz kulelerin bombalanmasından sonra, ABD’nin bir numaralı düşmanı haline gelen El Kaide örgütünün lideri Usame Bin Ladin’in video görüntülerini yayınlayınca da büyük bir izlenirliğe ulaştı. Bu katliamın sorumlusunun görüntüleri tüm dünyanın ilgisini çekti. El Cezire TV, son iki aydır Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkelerinde patlayan isyanların ve sokak hareketlerinin görüntülerini de canlı yayınlarla ekrana taşıyor. Tunus’ta, Mısır’da ve çeşitli Arap ülkelerindeki siyasi çalkantılar El Cezire ekranlarında, resmi kanalların değil özgür haberciliğin gereklerine göre yer alıyor. Böylece yine yaptığı başarılı yayıncılıkla adından söz ettiriyor.

“Paraşüt haberciliği yapmıyoruz”

Tahrir meydanından yaptığı canlı yayınlarla Mısırlıların ve Ortadoğu’nun sesi olarak ün yapan El Cezire muhabiri Ayman Mohyeldin 23 Şubat’ta İstanbul’a geldi. “Devrime Ses Vermek” isimli konferansta konuşan Mohyeldin, El Cezire’nin diğer kanallar gibi “Mısır’da olay oldu, uçağa atla gel, birkaç gün haber yap git” şeklinde paraşüt haberciliği yapmadığı söyledi.

Tunus ve Mısır’daki halk ayaklanmalarını tüm dünyanın El Cezire’den izleyebilmesini, kanalın bölgede bürosu ve kalıcı muhabirlerinin olmasına bağladı. Dışarıdan gelerek yapılan haberciliğin, gazetecilerin ayrıntıları kaçırarak tepeden inme bir bakış sunmasına neden olduğunu söyledi. Mohyeldin şöyle devam etti:

“Gazze’de 22 gün savaş bölgesinde haber yapmadan önce, iki yıl orada yaşadım.

Ayman Mohyeldin, El-Cezire muhabiri

Bölgedeki insanların, sivil toplum kuruluşlarının ne düşündüklerini biliyordum. Aynı şekilde Mısır’da doğdum, yıllarca orada yaşadım. O bölgeleri bu kadar iyi bilme-seydim böyle haberler yapamazdım.”

NTV Haber Müdürü Mete Çubukçu: El Cezire egemen sistemi deşifre ediyor

El Cezire'nin yayın politikası ve medyadaki önemini Ortadoğu siyasetine hakim bir gazeteciyle, NTV Haber Müdürü Mete Çubukçu'yla konuştuk.

Mısır devrimi sırasında Tahrir Meydanı'ndaydınız. El Cezire'nin yayıncılık anlayışını, Mısır devrimi üzerinden nasıl değerlendirirsiniz?

El Cezire, sadece son dönem Arap ayaklanmasında değil, Irak'ın işgali, Gazze saldırısı, Lübnan savaşı gibi 2000'lerden sonra Ortadoğu'da gelişen tüm olaylarda önemli bir mecra olmuştur. Önemi, daha önce bölgede yer alan batılı yayınlara alternatif olarak, bölge halkıyla aynı dili konuşan bir yayın organı olmasından da ileri geliyor.

El Cezire, son dönemde, ayaklanma sürecine gelene kadar, habercilik açısından zaman zaman bazı evrensel ha-

bercilik kurallarını ihlal etmiş olma iddiasıyla karşı karşıya kaldı. Fakat, Ortadoğu'daki egemen sistemi deşifre eden bir habercilik anlayışına sahipler, kitle haberciliği yapıyorlar ve gizli kapaklı kalmış birçok olayı ortaya çıkardılar.

Bu ihlal iddiaları nedir?

Bazı noktalarda tek taraflı haber yaptığını da bazı iddialar var. Habercilikte objektiflik temel bir kuraldır. Fakat suçluyla suçsuz, kurbanla katil habercilik anlayışına göre aynı kefeye konmamalıdır. El Cezire, uzun yıllardır kapalı iletişime alışmış rejimleri delen, o güne kadar sesleri çıkmayanların seslerini duyuran bir yayıncılık yapmıştır, bu da olumludur.

Mısır olayında bu yüzden eleştirildi El Cezire, "Mübarek yandaşlarını görmüyor" dendi. Ama var olan koşullarda Mübarek yanlılarının sesinin duyurabilecek devlet kanalı varken, muhaliflerin sesini

duyurabilecek kanal yoktu. Bu dengeyi El Cezire sağlamıştır.

El Cezire, Ortadoğu'daki ayaklanmalarda herhangi bir rol oynadı mı sizce?

Ortadoğu'da bu sarsıntıyı biraz güçlendiren bir şey varsa o da El Cezire'dir. Son 10 yılda, bölgedeki bütün liderlerin El Cezire'den nefret etmesi bize bunun ipucunu veriyor. Fakat şunu da ekleyeyim, varsayalım ki kanalın kurulmasında finansal desteği sağlamış olan Katar'da bir ayaklanma oldu, El Cezire'nin yayıncılığını esas orada görmek lazım.

Gazeteci - yazar Ragıp Duran Türkiye, El Cezire için cazip boyutta

Medya eleştirisi yazılarıyla tanıdığımız, Paris- Liberation ve Beyrut- Al Müstakbel gazetelerinin Türkiye muhabiri Ragıp Duran'a, El Cezire Türkiye'nin Türkiye medyasına neler getirebileceğini sorduk.

El Cezire neden Türkiye'de kanal açmak istiyor?

El Cezire Ortadoğu'da ve Arapça olarak tek kanalla başladığı serüvenine, 'El Cezire İngilizce', spor, çocuk, kadın, belgesel gibi tematik kanallar da ekleyerek, kuruluş aşamasındaki, yeni/farklı hatta alternatif niteliklerini büyük ölçüde kaybederek, Ortadoğu kökenli büyük bir medya grubu haline geldi.

Zaten bu kadar büyüyen yayılan bir medya kuruluşu, reklam+pazarlama+siyasi iktidarla ilişkiler gibi faktörler nedeniyle, özgünlüğünü/sıra dışılığını bir kenara koyup global pazarın gereklerine

ayak uydurmak zorunda kalır. Bu durumda böyle bir medya grubu, kaçınılmaz olarak egemen medya haline gelir ya da ona öykünmek zorunda kalır.

El Cezire, Ortadoğu bölgesinde farklı ve çoklu kimliği ile son dönemde kendine has bir konum edinen Türkiye'ye yerleşmeye çalışırken, Müslüman-Arap Dünyası ile Türkiye arasındaki ilişkilerin gelişmesine katkıda bulunabilir. Türkiye pazarının nispi büyüklüğü, Ankara'nın AB ve ABD ile olan ilişkileri de El Cezire Türkiye için cazip boyutlardır.

El Cezire Türkiye medyasına ne getirebilir ?

Le Monde'un kurucusu Hubert Beuve-Méry'nin önemli saptaması uyarınca "Her ülke layık olduğu gazeteyi çıkardığına" göre, El Cezire Türkiye, burada ki medya ortamında hem yabancı hem

de yerli. El Cezire Türkiye, Türk-Arap-Global sentezi yani yeni ve yaratıcı bir yayın anlayışı geliştirebilirse son derece başarılı olabilir. Ne var ki bu tür başarı için, ne Türkiye medya manzarası müsait, ne bu yayını gerçekleştirebilecek yeterli kadro mevcut, ne de gerek yasa gerek toplumsal alışkanlıklar ve devlet/hükümet yaklaşımı olumlu sinyaller veriyor. Yine de bekleyip görelim. Göreceğiz.

“Kapitalizm, gölgesini satamadığı ağacı keser”

► Marx ‘ın “Kapitalizm, gölgesini satamadığı ağacı keser” cümlesine, neoliberal sistemde bir atasözülle kaynak yapmak gerekir: Minareyi çalan kılıfını uydurur. Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı’nda da gördüğümüz üzere, günümüz kapitalistleri ağacı, önce yasal düzenlemeyi yapıp sonra kesiyorlar.

Haber: Mizrabi Cihangir Balkır

Kültür ve doğa varlıklarının korunmasına ilişkin Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı, hızlı değişen gündemin arkasında kalıp pek tartışılmasa da ekolojistler ve sosyalistler, bu kanuna net bir şekilde muhalefet ediyorlar.

Tasarıdaki, “kültür ve doğal varlıkların ayrı statülerde korunması”, “üstün kamu yararı”, “sürdürülebilir kullanım esas” maddelerini nasıl okumamız gerektiğini, Ekoloji Kolektifi’nden Ilgın Özkaya ile konuştuk.

“Doğayı kültürden, kültürü doğadan ayırmak”

Kültür ve doğa varlıklarının farklı statülerde korunacak olması neye hizmet edecektir?

Tasarı, temelini doğa varlıklarını tarihten ve kültürden; kültür varlıkları kapsamında bırakılan arkeolojik ve tarihi sitlerdeki varlıkları da doğadan ayırmak üzerine

kuruyor. Kültür varlıklarını salt bir binaya, bir mekâna indirgenmesinin birkaç sonucu var: Bunlardan ilki bu varlıkların akıbetlerine karar verenler açısından daha basitleştirilmiş bir prosedür olacak. Diğer önemli sorun da hem arkeolojik hem de doğal sit niteliği olan bir bölgeyle ilgili olarak hangi statüye öncelik verileceği olacak.

“Yürütme ‘üstün kamu yararıyla’ yargıya karşı gardını aldı”

Yasa ile ilgili bir başka tartışma da “üstün kamu yararı”nın belirlenmesi üzerine oldu. Bu hususta nasıl bir değişiklik yapıldı?

“Üstün kamu yararı” kavramı tartışmaları anayasa referandumu sürecinde hayatımıza girmiş olsa da, bu kavrama dair tartışmalar mevcut hükümetin tarihi kadar eski. Hatırlayacağımız gibi yargı tarafından, özellikle özelleştirme kararlarının önemlice bir kısmı kamu yararı gerekçesi ile iptal edildi. Bu durum da hükümetin bu yeni kavramı hayatımıza sokmasına vesile oldu. Kamu yararına karşı üstün kamu yararı alabilen yürütme, böylece muhtemel yargı kararlarına karşı gardını almış oldu.

“Dağlardan tıbbi bitki toplama devri kapanıyor”

Tasarıdaki “Korunan alanlarda endüstriyel kullanım konu edilecek yabani bitki ve hayvan türlerinin tabii ortamlarından toplanması kullanılması ve elverişli bir konumda muhafaza edilmeleri için gerekli tedbirler Bakanlık tarafından alınır veya aldırılır” maddesini nasıl okumalıyız?

İlaç, gıda ve tohum sektörü şu an dünyada en büyük, en rekabetçi ve silah sektörü ile birlikte en vahşi sektörler. Diğer

yandan hammadde konusunda biyolojik çeşitliliğe olan bağımlılıklarını ancak kendilerini tekel kırdıkları müddetçe pekiştirebilecek sektörler. Bu düzenleme de ilaç, tohum, gıda sanayinin önemli hammaddelelerinin, kanun doğrultusunda şirketler tarafından yapılmasını sağlayacak yasal alt yapıyı kurmak amaçlı. Böylece dağlardan tıbbi bitki toplayarak köy pazarlarında geçim sağlama devri kapanıyor.

Tasarı kamuoyunda nasıl karşılandı? Vatandaşlar yasayı yeterince biliyor mu?

Doğa ve kültür varlıkları gibi pek çok alanı ilgilendiren bir konuda, topyekûn bir değişikliğe giden bir yasa ile ilgili olarak bile, tüm muhatapların eleştirilerine kendini kapamış bir yasama geleneği mevcut. Bu durum da, vatandaşların yasayı yeterince bilmemelerinde, ilgilenmemelerinde etkili oluyor.

Muhalefet araçları ve yolları üzerinde her geçen gün artan baskının da “bilsem, öğrensem ne yapabilirim ki” umutsuzluğu yaydığı da aşîkâr. Ancak tüm bu olumsuz tabloya rağmen emek-ekoloji mücadelesi bileşenlerinin ve pek çok çevreci yapının bu yasaya karşı haklı ve güçlü bir muhalefeti olduğunu da reddedemeyiz.

Yasa neler getiriyor?

► Kültür ve doğa varlıkları ayrı statülerde korunuyor.

► Koruma esasının yerine sürdürülebilir kullanım esas anlayışı geliyor.

► “Üstün kamu yararı ve stratejik kullanım” tanımı ile izin ve kullanım hakkı verme yetkisi, Bakanlar Kurulu’na veriliyor.

ILGIN ÖZKAYA

Esneklik ve güvencesizlik

“Torba”dan taşıyor

Sendikalar ve emekçiler, Torba Yasa'yla gelen İş Kanunu'ndaki birçok değişikliğe muhalefet ettiler. Bu muhalefet sonucunda hükümet, bazı maddeleri geri çekse de; tasarı, genel yönelimini koruyarak Meclis'ten geçti. Torba Yasa'yla yenilenen İş Kanunu'ndaki en dikkat çekici konu, esnek istihdamdı. Biz de eleştirilen maddeler üzerine, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) Araştırma Dairesi Başkanı Serkan Öngel ile konuştuk.

Haber ve Fotoğraflar: Mizrabi Cihangir Balkır

Esnek çalışma ne anlama geliyor ve ne zamandır kanunlarda yer alıyor?

Aslında sadece Türkiye'de değil tüm dünyada “atipik istihdam” dediğimiz, kural dışı ve düzensiz çalışma biçimleri yaygınlaştırılıyor. 4857 sayılı İş Kanunu'nda 2003'te yapılan değişikliklerle, esnek ve güvencesiz istihdam, yasal formuna kavuşturuldu. O zamanki söylem “mevcutta var olan uygulamaları, yasal zemine oturtuyoruz” idi. Ama asıl olarak kayıt dışı çalışma biçimlerini tarif ederek yasallaştırdılar.

“Torba yasadaki değişikliklerin temeli 2003'te atıldı”

Esnekliğin çeşitleri vardır: Fazla mesai, kısmi çalışma, denkleştirme uygulaması, kısa çalışma ödeneği... Bunların hepsi esnek çalışmaya örnek uygulamalar. 2002'de Meclis'ten geçen çalışma yasası 2003 Mart'ında uygulanmaya başlandı. O yasa üç ay uygulandı ve 2003 Haziran'ında daraltıldı, çalışanların hakları azaltıldı. Bu, o dönemki AK Parti Hükümeti'nin ilk uygulamalarından biri oldu. Mesela 10 çalışanı olan işyerinin, çalışanın iş hakkını feshetmesi için geçerli bir nedeni olması gerekiyordu. Bu madde, 30 çalışanı olan işyeri için geçerli olacak şekilde değiştirildi. Deneme süresi de altı aya çıkarıldı, yani bir çalışan ilk altı ayda hiçbir iş güvencesi olmadan çalışıyor. Dolayısıyla torba yasayla gelen değişiklikler aslında 2003'teki değişikliklerin devamı niteliğinde.

Esneklik, iddia edildiği gibi istihdam sorununa çözüm olabilir mi?

Esneklik istihdama çözüm olarak gösteriliyor. Ama yaptığımız çalışmalar açıkça gösteriyor ki özellikle zamana bağlı esneklik istihdam yaratmaktan çok, işin yoğunlaştırılmasına yarıyor. Dolayısıyla istihdama olumsuz etki yapacak bir yapılaşma olduğunu düşünüyoruz.

Torba yasında, çalışanlar için hak kaybına yol açan düzenlemelere örnek verebilir misiniz?

Meslek liselerinde stajyerlik yapan öğrenciler, çalıştıkları işyerlerinden brüt asgari maaşın yüzde 30'unu alırken, şimdi net asgari maaşın yüzde 30'unu alacaklar. Bu da 80 liralık bir düşüş anlamına geliyor. Asgari ücretteki yaş ayrımı da 16'dan 18'e çıkartılıyor ve böylece 16-18 yaş aralığındaki gençler daha düşük seviyedeki asgari ücrete tabi oluyorlar.

“Çalışan kendi maaşını kendisi ödüyor”

Diğer bir uygulama olan kısa çalışma ödeneği, çalışanların maaşlarının krizdeki işverenin yerine işsizlik fonundan karşılanması anlamına geliyor. Ama burada çalışanın maaşını ne işveren ne de devlet karşılamıyor. Para yine çalışanın kendi fonundan çıkıyor. Yani çalışan emeklilik parasından avans alıyor.

“Kriz, işe son vermede geçerli bir nedeni haline geliyor”

İş kanunundaki bu düzenlemeler hangi amaca hizmet ediyor?

Şirketler krizden kayıpsız kurtulabilmek için olabildiğince esnek çalıştırma arzusundalar. Dolayısıyla esneklik uygulamaları çalışanların değil işverenin çıkarlarını koruyor. Kolayca işten çıkarabilmek ve kolayca işe almak sermayenin en büyük isteklerinden biridir. Sermaye, ücretleri sabit bir gider olarak değil, değişken giderler arasında görmek istiyor. Hükümet de bu talebi hayata geçirmek için çalışıyor. Sendikalar ve emek örgütleri de bu düzenlemelere karşı durmak için yoğun bir çaba sarf ediyorlar.

Düzenleme, kamu sektöründe nasıl bir etki yaratacak?

Torba kanunla beraber memurlar için de

esneklik getiriliyor. Taşeronlaştırma, yasal olarak belediyelerde de uygulanacak. Ayrıca sürgün meşrulaştırılıyor. Kanunda yazdığı üzere, bulunduğu bölgede ihtiyaç duyulmayan memurlar, belli bir süre için ihtiyaç duyulan bölge-lerde istihdam edilecek. Ayrıca çalışandan, bir hafta içinde yeni görevlendirildiği bölgede işe başlaması isteniyor. Kişi bir hafta içinde işe başlasa bile, belirtilen süre dolunca nerede istihdam edileceği yasada belirtilmiyor.

Yasalaşmayan öneriler oldu? Onlar nelerdi ve neden Meclis'e gelmedi?

İşçilere evden ve uzaktan çalışma düzenlemesi, ilk işe girişte deneme süresinin iki aydan dört aya çıkarılması, turizm işletmelerinde fazla çalışma denkleştirme süresini iki aydan dört aya çıkaran düzenleme torba yasanın içinden çıkarıldı.

Denkleştirme ne anlama geliyor?

Denkleştirme uygulaması işin yoğun olduğu dönemde çalışanın daha fazla çalışıp iş yoğunluğu azaldığı dönemde de daha az çalışması anlamına geliyor. Bu uygulama çalışanın fazla mesaiden doğan hakkını açıkça gasp ediyor.

Bahsettiğimiz maddelerin torbadan son anda çıkarılmasında, sendika ve emek örgütlerinin yoğun muhalefeti etkili oldu. Ama şunu da söyleyebilirim ki bu maddelerden vazgeçmiş değiller. Önümüzdeki süreçte bu maddeleri tekrardan geçirmeye çalışacaklar.

SERKAN ÖNGEL

“Bir Avuç Cesur İnsan”ın derelerini koruma mücadelesi

► Karadeniz halkının, kurulması planlanan ve doğayı tahrip eden HES'lere (hidroelektrik santraller) karşı mücadelesinin anlatıldığı “Bir Avuç Cesur İnsan” belgeselinin ilk gösterimi 10.AFM Uluslararası Bağımsız Film Festivali'nde yapıldı. Yönetmen Rüya Arzu Köksal: “Doğaya kadın sahip çıkıyor”

Haber-Fotoğraf: Nilay Vardar

Tüm filmlerinizi Karadeniz'e dair. Yöreye dönük bu hassasiyet nereden geliyor ? Karadenizli değilim Ankara'da doğdum, sinemayla tanışmam orada oldu. Kendimi nereye ait hissediyorum, memleket neresi sorusuna, ben 'bütün Anadolu' diyorum, çünkü ailemin görevi nede niyle çocukluğum Anadolu'da, küçük kasabalarda geçti. Yüzmeyi Karadeniz'de öğrendim. Karadeniz ya da Anadolu'nun herhangi bir coğrafyasında bağım bu şekilde, meslekten gelen bir merak da var Anadolu'ya kültür turları yapıyorum. Yabancılar Türkiye'nin kültürünü anlatıyorum, hayatım yollarda geçti

“Kötü değişim kayıt altına alınmalı”

Sizi bu filmi yapmaya iten neydi ?

Yaşadığım yerlere hep geri gittim 15 yılım böyle geçti. Bu filmi yaparken motivasyonum şuydu, Anadolu'yu iyi tanıyorum ve 20 yıllık süreç içerisinde çocukluğumdan bugüne kadar olan değişimin farkındayım. Bu değişimin kötüye gidişi beni çok üzüyor ve bunların kayıt altına alınması gerektiğini düşünüyorum.

Zaten gezi yazıları yazıyordum ama o yazıların ulaştığı kitle çok küçük. Bu yeterli gelmiyordu, daha büyük bir seyirci kitlesine sesimizi duyurmak istiyorduk.

Türkiye'de çok büyük bir bilgi kirliliği var. Medya ve politikacılar arasında kalmış çok geniş bir kitle var ve onlara alternatif bilgileri, belgeleri bir şekilde ulaştırmanıza gerekiyor. Bunu ben vicdani bir sorumluluk olarak algıladım. Aynı zamanda sinema tutkum, eşimin de fotoğrafçı olması, bizi bir anda belgesel çeker hale getirdi.

Ne zaman çekimlere başladınız?

2008'de ilk kez Çağlayan Vadisi ile tanıştık. Enformasyon karmaşası var ve insanlar da HES'lerin ne olduğunu çok fazla bilmiyorlar. Ama yapılan örnekleri gördükleri zaman anlıyorlar. Kronolojik olarak gittik biz. Senoz'daki yıkımı gördük ve o yıkımı belgeledik. Daha sonra İkizdere'de farklı bir tablo vardı. Bu vadede 22 santral projesi var ve sahile yakın kısımlar bunu onaylamışlar, yerlerini satmışlar ve santraller kurulmaya başlanmıştı. Yukardaki kesimlerde yaşayanlarda ise bir bilinçlenme vardı tam bir çatışma halindeydiler. Bu da filme yansdı.

“Kadınlar mücadelede

erkeğin önünde”

Bizim için umut vadeden Çağlayan'dı. Çünkü onlar Arılı, Senoz ve İkizdere'deki yıkımı görüp, baştan itibaren çok kararlı bir tutum takındılar. Asla buna izin vermiyorlar, inanılmaz bir mücadele, bir birlikle sergiliyorlar. Orada kadın erkek hep beraber çünkü bir filozofun anlatımıyla “dere onlara birlikte yaşamayı öğretiyor” bu yüzden de dereye yapılan müdahaleye karşı birlikte mücadele ediyorlar

Biz şunu söylemek istiyoruz, birlikte mücadele edersiniz sahip olduğunuz değerleri koruyabilirsiniz. Aksi takdirde aranızda kopukluklar oluştuğu zaman zaten o zincir kırılıyor.

Filmden gördüğümüz kadarıyla kadınlar sanki direnişin başrolünde ?

Gerçekten öyle, kadın doğayı çok sahiplenmiş ve onu koruyor kendi çocuğunu büyütür gibi yapıyor. Onların referansları

Rüya Arzu Köksal

Rüya Arzu Köksal 1972'de Ankara'da doğdu. Hacettepe Üniversitesi Dilbilim Bölümü'nden mezun oldu. Kısa belgeseli Eski Foça'da Yeni Hayat (2007), UNDP Sürdürülebilir Kalkınma Projesi Yarışması Ödülü'nü kazandı. Bir önceki belgeseli Son Kumsal (2008), yurt içinde ve yurt dışında büyük beğeni topladı, ödüller kazandı ve dikkatleri Karadeniz sahillerinde yaşanan yıkıma çekti. İf 2010'da gösterilen Ordu'da Bir Argonot filmiyle yönetmen Altın Portakal Film Festivali'nde Jüri Ödülü'nün sahibi oldu.

zaten bu yönde, onlar doğaya sahip çıkıyor sularına, çaylarına, fındıklarına.

Kadınlar ön plandalar; çünkü Doğu Karadeniz göç veren bir yer. Erkekler ya çalışmaya gidip emekli olup gelmiş ya tatillerde dönmüş. Kadınlar hep bir arada yaşamışlar, doğa koşullarına karşı birlikte mücadele etmişler. Dolayısıyla siz ondan dereyi aldığınız zaman, derelere boruları sokunca, o kadın ona katlanamıyor ve erkeği bir yana bırakıp öne geçiyor, mücadele ediyor. Bazen radikalleşebiliyor, zaten Karadeniz kadını sert mizaçlı, oranın doğasından olabilir. Bir karakterimiz var; İkizdere’de yaşıyor Meryem Demircan. HES’lere karşı yürüyüş yapmak istiyor; kahvehanelere girip erkekleri harekete geçirmeye çalışıyor. Erkeklerin vurdumduymaz, oyunlara devam eder halleri onu çok sinirlendiriyor ve küfürler tekmeler uçuşuyor havada.

“Hadi horon oynayın çekelim...”

Çekimler esnasında yaşadığınız zorluklar oldu mu ?

Zorluklar yaşadık. Her hafta oraya televizyon kanallarından insanlar haber yapmaya geliyordu. “Hadi bir horon oynayın, harman sahnesi çekelim” diyorlar. Sanki orada hiçbir şey olmuyormuş günlük gü-lüstanlıkmış gibi. İnsanlar dertlerini anlatmak istiyorlar ama anlatamıyorlardı, anlatsalar da yayınlanmıyor. O yüzden insanlar hep “bak kızım sana bir şey söylüyorum ama mutlaka yayınla bunu” diyordu. Bu güveni sağlamak gerekiyordu, bunun için de ben orada, onların evinde uzun süre onlarla yaşadım.

Slogonlarla konuşmayı bıraktıkları anda bizim için kıymetli ifadeler çıkmaya başladı. Çünkü bu uzun soluklu bir mücadele, ne hissettiklerini anlatmaya başlayınca bir belgesel çıkıyor diğeri propaganda filmi oluyor.

“Mücadeleye devam etmek zorundalar”

Bilmeyenler için HES’lerle ilgili son durum nedir ?

29 Aralık 2010’da bir kanun çıktı. SİT alanlarında HES yapma izni çıkarttılar, oradaki orman müdürlükleri eğer uygun görürse SİT alanında HES kurulabiliyor. Ama çok yeni. Buna bir itiraz olacak, nisan ayında da büyük bir Anadolu yürüyüşü olacak. O yüzden biz filmi sonlandırmadık. Filmimiz devam edecek şekilde bitiyor. Çünkü hiçbir şey bitmiş değil. Çok iyi gitti, hukuk yoluyla başarılı olduk ama yeni kararlar olabilir, kimse rahat değil orada. Bu tam bir zafer değil, mücadeleye devam etmek zorundalar.

23 Eylül 2010’da Rize İdare Mahkemesi Rize’nin Çayeli ilçesi Senoz Vadisi ve Fındıklı ilçesi Çağlayan Vadisi üzerinde yapımı planlanan HES’leri iptal etti.

Sendikalaşmak isteyen ev işçileri sesleniyor: “Ev işçisiyiz, toz bezi değiliz”

Can güvenliği ve sosyal güvence talepleriyle biraraya gelen ev işçileri, sendika çağrısı yaptı. GSÜ Kadın Araştırmaları Kulübü (GSÜKAK) sendika çağrısı yapan kadınlardan Gülhan Benli ve Öznur Polat ile görüştü. Benli ve Polat haklarına kavuşmak için örgütlenmek zorunda oldukları konusunda hemfikirler.

Haber: GSÜ Kadın Araştırmaları Kulübü

Sendikalaşma fikri nasıl ortaya çıktı?

Gülhan Benli: Evet, biz günde 4 kadının öldürüldüğü bir yerde yaşıyoruz. Gündeliğe gidip te cavüze uğrayıp ortadan kaldırılan kadın arkadaşlarımız var. Göçmen ev işçisi arkadaşlarımız kayıtsız oldukları için onlar çifte sömürüye maruz kalıyorlar. Beyaz kadın ticareti yapanlar tarafından kullanılıyorlar. Sırf göçmen arkadaşlarımızın buradaki sayısı 400-500 bin arasında. İkincisi İstanbul'da Türk, Kürt Laz, Çerkez, vs. ev işçisi olarak çalışan kadın sayısı 800-900 bin civarında. Sayımız bu boyuttayken ve karşılaştığımız sorunlar ortadayken örgütlenmemek içten değil. Ancak, sendikalaşma sürecinde yasal mevzuatlara ve sendikal bürokrasi engeline takıldığımız için biz kendi kendimize bunu yapmaya çalıştık. İlk önce Konut-İş şubesinde bir sendika çalışması yapmaya çalıştık ve yasal mevzuatlar nedeniyle bunu yapamadık. Ama biz bir şekilde sendika olacağız.

“Evlerimizi fabrikaya çevirdiler”

“Ev içi emek” ve “ev işçisi” ne demek? Bu kavramların içine neler sığdırabiliyoruz?

G.B: Kendi evinde karşılık almadan kocasına bakan, çocuğunu okula gönderen, evinin yemeğini yapan, bütün hayatını bu şekilde geçiren tüm kadınların harcadığı emek; bir yerlere gidip çocuk bakan, temizlik yapan ve karşılığında para alan herkesin harcadığı emek “ev içi emek” aslında. Tüm bu bakımı kendi evinde ailesi için yapan kadınlara “ücretsiz ev işçisi” diyoruz. Yaptığı bakımın, temizliğin karşılığında belli bir ücret alanlara

ise “ücretli ev işçisi” diyoruz. Ayrıca, evine parça başı iş alıp çalışan da ev işçisi oluyor. Şimdi evlerimizi de küçük küçük fabrikalar haline dönüştürdüler. Patron diyor ki: “Sen bu paraya bu işi yapmazsan, yapacak çok insan bulurum”. Bu şekilde, kadınlardan bir işsizler ordusu yaratıp bizi yedek iş gücü olarak kullanıyorlar.

Can güvenliği noktasında hiçbir şeyimiz yok. Bu güvenceyi alabilmek için de tek çıkar yol bir araya gelip mücadele etmek.

Peki, bu sendikanın hangi grupları kapsamaması düşünülüyor? Talepleriniz nedir?

G.B: Biz aslında yola, çalışan ev işçileri olarak çıktık. Ama, çalışmayan ev işçileri “Biz ne olacağız?” dediler. Daha sonra ev eksenli çalışan arkadaşlarımızdan gelmek isteyenler oldu. Zaten; banka emeklisi, öğretmen, doktoru geliyor bu işi yapıyor. Biz, bunlara hayır diyemedik. Farklı iş alanlarında çalışıyor olsak da sorunlarımız aynı. Doktor olmak, öğretmen olmak eskiden “güvendesin” demektir. Şimdi onlar da bizimle aynı konumdalar. Çünkü artık genel bir güvencesizlik söz konusu. Sistem, krizle birlikte, elimizdeki hakları yontu yontu silip süpürüyor. Öncelikli olarak can ve sosyal güvenliğimizin sağlanması gerek.

“Camdan düşmek, kaza değil iş cinayetidir”

Erken emeklilik hakkı ve ayrıca insanca yaşayabileceğimiz bir ücret de talep ediyoruz.

Göçmen arkadaşlarımızın bizlerle eşit koşullara getirilmesini istiyoruz, çalışma izinlerinin verilmesini istiyoruz ve aynı zamanda oturma izinlerinin verilmesini isti-

yoruz. Ücretsiz ev işçisi arkadaşlarımıza da kocalarının karşısında bağımsız olabilmesi için de bir maaşın bağlanmasını istiyoruz. Daha yakın bir zamanda, bir arkadaşımız cam silerken camdan düşüp öldü. Bu ölüm için devlet-patron-medya üçgeni “sakarlık” dedi. Bu bir kaza değil, iş cinayetidir.

Tüm bu insanlara nasıl ulaşıyorsunuz?

G.B: Biz ev işçiliği yaptığımız için belli yerlerden geçiyoruz. Kemerburgaz'a gidenler belli, Sarıyer'deki villalara gidenler belli. Biz buralarda çalıştığımız için nerede ne var biliyoruz. Bir de Gebze-Kadıköy tren hattında ev temizliğine giden kadın arkadaşlarımız var.

Öznur Polat: Trenlerde her sabah birbirimizi tanıyoruz artık. Adı konulmamış ama aslında köle işçiler her sabah kalkıyor, gidiyor ve geliyor. Başka bir yaşam yok. Bir insanın dayanma kapasitesi ne kadardır acaba? Türkiye'nin yapısını ayakta tutan biz kadınlarız. Gidiyoruz ve geliyoruz. Adımız konulmamış ama bizler köleyiz.

GSÜKAK'a ulaşmak için: gsukak@gmail.com

Tindersticks:

Müziğin içinde film, filmin içinde müzik

► Tindersticks yine İstanbul'da. İstanbul Film Festivali'nde konser vermeye gelecek olan ekip, Fransız yönetmen Claire Denis'in filmleri için yaptıkları müzikleri seslendirecek. Ekibin gelişi yakinken, geçtiğimiz yıl yayınlanan son albümleri 'Falling Down a Mountain'ı dinlemenin tam zamanı.

Haber: Gözde Kazaz

Nottingham'lı Tindersticks'ın müziği, Vikipedi ağzıyla söylersek; 'orkestra altyapılı lounge caz, soul ve rock karışımı'. Fakat müziği bir tarza sokmaya çalışmak, bir duyguyu kelimelerin kalıbına sığdırmak kadar zor. İnsan ne kadar sıkıştırmaya çalışsa da, bir küçük kuytu kalır dillendiremediği. Müzik de aynı böyle, akıp gider, genişler, daralır, belki bazen daralır.

Bazı grupların müziği, duygular üzerinden ulaşır dinleyene. Tindersticks de bu gruplardan biri. Ekibin kullandığı vibrafon, keman, piyano, trompet, klarnet ve fagot gibi envai çeşit enstrümandan mıdır bilinmez, dinlediğinizde bir hikayeyi duyarsınız ve o hikaye hiçbir zaman mutluluk vaat etmez dinleyene... İsminden verir ipucunu Tindersticks, çıra gibi yakabilir bazen. Bu melankolik havadan dem vururken, grubun kurucularından ve vokalist Stuart Staples'ın kuyulardan gelircesine derin vokaline selam göndermek lazım.

Film eşliğinde canlı performans

Tindersticks ekibi 1992'de başladıkları müzik birlikteliklerine sekiz stüdyo albümü, 26 single ve sürüsüne bereket yan proje sığdırdı. Bu yan projelerin önemli bir bölümünü yönetmen Claire Denis'in beş filmi için yaptıkları müzikler oluşturuyor.

Daha önce üç kere İstanbul'a teşrif et-

miş olan ekip, bu sefer heyecan verici bir proje nedeniyle uğruyor buralara. İstanbul Film Festivali'nin 30. yılında, Tindersticks, aynı zamanda bu sene film festivalinin uluslararası yarışma bölümünün jüri başkanı olan yönetmen Claire Denis'in filmlerine yaptıkları müzikleri 11 Nisan akşamı canlı olarak seslendirecek. Tindersticks ekibi, Denis'in filmlerinden görüntüler eşliğinde, bu filmler için besteledikleri parçaları çalacak.

Yeni ekip, yeni fikirler, yeni albüm

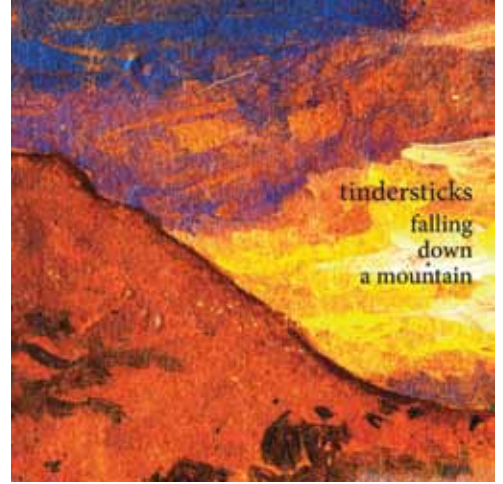
Tindersticks'in son albümünden de bahsetmek gerek. Ekip elemanları yeni albümün hazırlık aşamalarını şöyle anlatıyor:

"Gergin başlangıçlardan yeni bir birliktelik doğuyor. Önceki albümümüz 'The Hungry Saw'ın turneleri etrafta dolanarak, vakit öldürerek geçiyordu. Sonra kendimizi kuliste ve konser salonu koridorlarında yeni fikirlerle dolu, akustik provalar yaparken bulduk. Yani yeni birşeyler oluşuyordu ve onları yakalamak için hemen stüdyoya girip kayıt yapmaya başladık."

Tindersticks ve Claire Denis birlikteliğinin nasıl başladığını Stuart Staples şöyle anlatıyor:

"1995'te bir zaman, Paris'te tanıştık, bir konser sonrasında. Herhalde iyi anlaştık, ortak bir paydada buluştuk; bu konuda hiç konuşmadık. Bir röportajında demiş ki, biz onun filmlerini ondan önce anlıyoruz. Belki de bir anlamda doğru söylüyordur. Ama ben ce zarafetinden öyle diyor."

2009 yazı boyunca yeni fikirlerle kapandıkları stüdyodan sağlam bir albümle çıktı Tindersticks. Neredeyse 20 yıldır aynı kadroyla çaldıktan sonra elemanları değişen grubun sabit kalan tek elemanı Stuart Staples'tı. Grubun orkestral altyapısının mimarlarından Dickon Hinchliffe'in ekip-

ten ayrılmasının eksikliği özellikle "The Hungry Saw" albümünde hissediliyordu. "Falling Down a Mountain" da ise grup daha minimal bir tona yaklaşıyor. Grubun evvel ezel sahip olduğu sinematografik atmosferi "Piano Music" ve albümü adını veren (ki bu tesadüf değil, albümün müzikal düzenlemesi en sağlam parçası) "Falling Down a Mountain"da yakalamak mümkün. Kanadalı vokalist Mary Margaret O'Hara'nın konuk olduğu "Peanuts" ve "She Rode Me Down" parçaları kulakta o hüzünlü Tindersticks tadını bırakıyor.

Film müzikleri, konser, son albümleri demişken ilgilenenlere Tindersticks'le ilgili güzel bir haberi de muştulayıp yazıyı bitirmek gerek. Tindersticks'in 'soundtrack' konserleri devam ededursun, bahar sonuna doğru ekip, Claire Denis'in filmlerine yaptıkları tüm müzikleri toplu olarak yayınlayacak. 11 Nisan'daki konseri kaçırmır da üzülürseniz, bilin ki birkaç ay sonra bir müzik dükkanında Tindersticks'in yeni albümüne rastlamak pek olası.

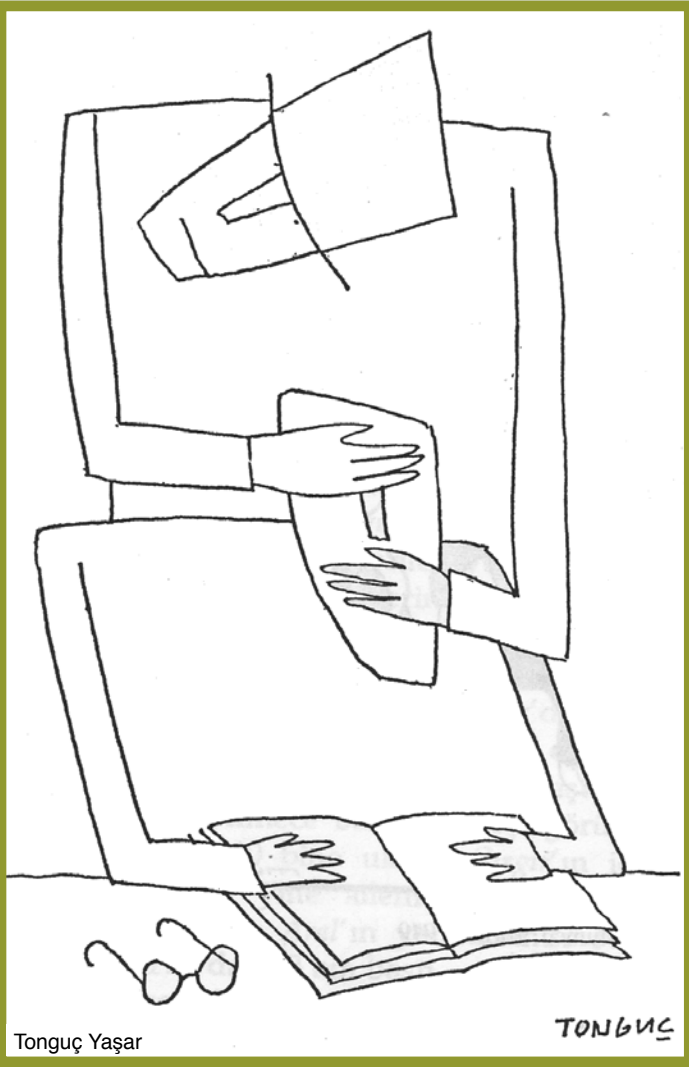
BASTIK.

'Basın' bir emir kipi değildir!

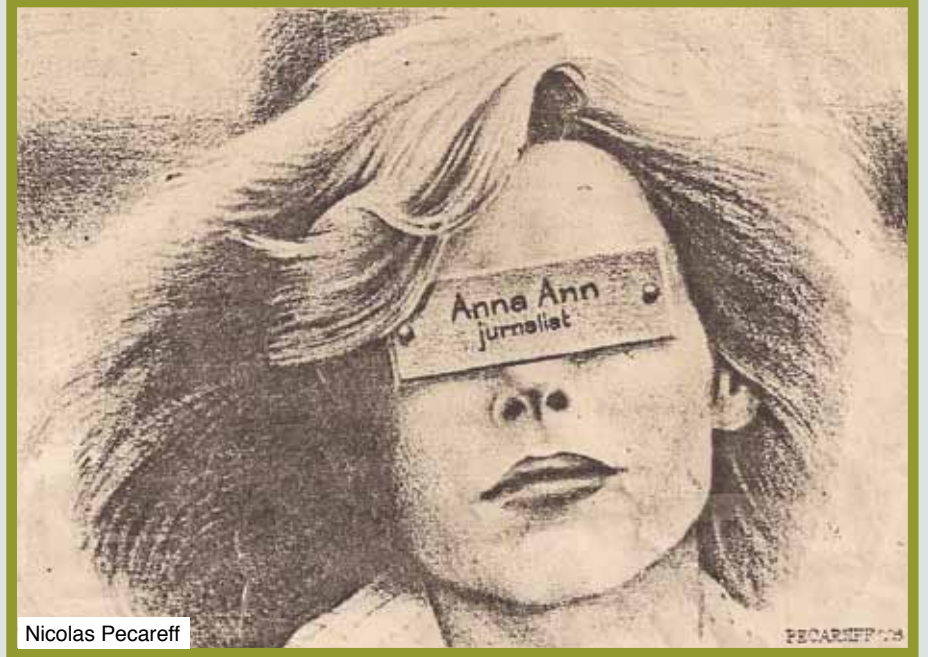
Salih Memecan

Gazetecileri Koruma Komitesi'nin, "2010 Basına Yönelik Saldırıları Raporu"na göre tüm dünyada toplam 136 tutuklu gazeteci var. Gazetecilere Özgürlük Platformu'na göre Türkiye'de 68 tutuklu, 45 tutuksuz yargılanan gazeteci var. Ergenekon soruşturması kapsamında tutuklanan gazeteciler Ahmet Şık ve Nedim Şener'in serbest bırakılması için Türkiye çapında eylemler devam ediyor. Basın özgürlüğü için sayfayı karikatürlere ayırdık.

Tonguç Yaşar

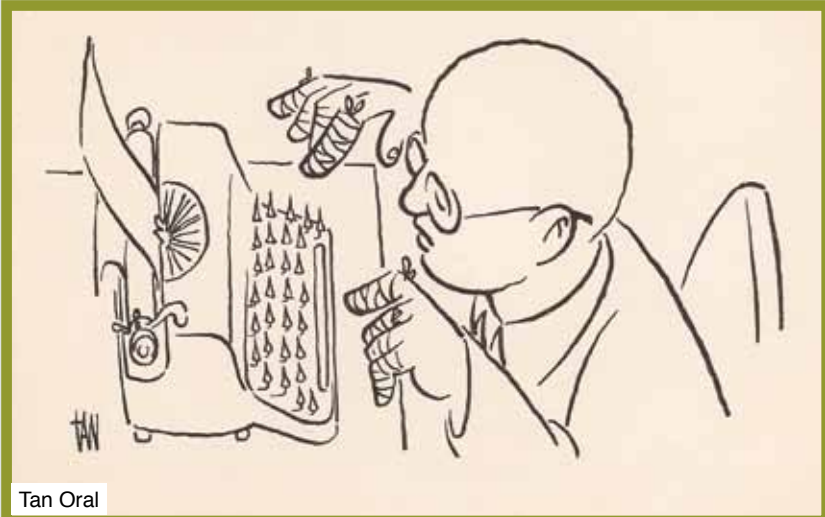

Nicolas Pecareff

Nişan Berberyan, 1876

-Nedir bu hal Karagöz?
-Kanun dairesinde serbesti, Hacivat!

Tan Oral